

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Synkretismus tradičních šamanských prvků v burjatském buddhismu

Autorka: Elvira Dulckaia

Předkládané na Ústavu etnologie Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Vedoucí práce: PhDr. Petr Janeček, Ph.D.

Práce se zabývá synkretickými prvky burjatského šamanismu a buddhismu. Celkově na mě práce působí uceleně, přináší zajímavá témata a je zodpovědně zpracována. Velmi kladně hodnotím fakt, že kromě rešerše relevantní literatury je založena také na zahraničním terénním výzkumu. Přestože by práci ještě nepochybně prospělo více korektur či konzultací, dovoluji si tvrdit, že stojí na poměrně solidním základě a přináší konkrétní příklady náboženské synkreze.

Pokud mám hodnotit obsáhnutí relevantní literatury k tématu, ráda bych vyzdvihla autorčinu obeznámenost s tématem a zahrnutí množství zahraniční literatury, především k tématu etnických Burjatů a jejich náboženství. Na druhé straně o trochu chudší se jeví literatura zaměřující se obecněji na teorii náboženství a studované náboženské směry.

S tím souvisí také zvládnutí teoretických přístupů - autorka dobře pracuje s konkrétním popisem burjatského šamanismu i buddhismu, nicméně teoretické ukotvení těchto dvou klíčových konceptů by bylo vhodné rozšířit a zařadit hned na začátek práce.

Šamanismus je sám o sobě velmi abstraktní pojem, předkládané pojetí šamanismu Mircea Eliadeho by bylo vhodné doplnit některými dalšími výklady. Samotné Eliadeho závěry týkající se šamanismu bývají v akademické obci některými badateli dokonce kritizovány (např. Kehoe, A. 2001: *Shamans and Religion: An Anthropological Exploration in Critical Thinking*), doporučila bych tedy zařadit také novější práce zabývající se šamanismem. K obecné teorii náboženství bych doporučila např. publikaci *Osm teorií náboženství* (P. L. Pals 2015).

V případě autorčina popisu burjatského buddhismu bych upozornila na použitý kontroverzní termín „lamaismus“, od kterého se v akademické obci spíše ustupuje pro jeho hanlivou povahu (evokující uctívání lámů), místo toho bych doporučila se držet termínu burjatský či tibetský buddhismus (viz např. Bělka, L. 2001: *Tibetský buddhismus v Burjatsku* – obecně bych knihu doc. Bělky, tedy českého religionisty a odborníka na burjatský buddhismus velmi doporučila zařadit do práce, vhodná by byla i osobní konzultace).

Velmi pozitivně hodnotím zařazení terénního výzkumu a výpovědí respondentů, byť mohly v práci dostat větší prostor.

Vybrané téma je velmi široké, a přestože se s ním autorka vypořádala statečně, schůdnější by snad mohlo být zaměřit se na jeden z předkládaných prvků synkreze a prozkoumat ho více do hloubky.

Práce je formálně upravena vyhovujícím způsobem, byť by práci jistě prospěla další revize před odevzdáním, při které by bylo odstraněno několik pravopisných chyb či překlepů a ujednocena citační forma (většina citací je v závorkách, některé pod čarou). Vhodné by bylo také vysvětlení cizích pojmů – buď hned v úvodu, nebo formou slovníčku v příloze. V závěru práce by se autorka měla vyvarovat přinášení nových informací – ty patří do předchozích kapitol, zatímco závěr shrnuje nejpodstatnější body práce.

Jako otázky do diskuze navrhuji:

- 1) V návaznosti na Eliadeho autorka na str. 24 tvrdí, že šamanismus by nenazývala náboženským systémem, jelikož se nejedná o instituci – prosím autorku o vyjádření k tomuto výroku – nakolik je podle ní pro definici náboženství důležitá jeho formální struktura?
- 2) Na stranách 23 – 25 používá autorka několikrát pojmů „pohanství a šamanství“ vedle sebe – rozlišuje je? Co rozumí pod pojmem „pohanství“?

Domnívám se, že nedostatky práce celkově nepřevyšují její kvality. Naopak, práci hodnotím jako poměrně kvalitní a zmíněnou kritikou bych ráda poskytla autorce inspiraci pro další akademickou práci, ke které ji rozhodně povzbuzuji.

Dovoluji si ohodnotit práci jako dostatečnou a doporučuji ji k obhajobě. Navrhuji hodnocení dobře až velmi dobře, dle průběhu obhajoby.

V Praze dne 31. 8. 2016

Mgr. Lenka Zahrádková

Ústav etnologie

Filosofická fakulta

Univerzita Karlova v Praze